

ske ideje po strankinem geslu: Junaki naprej!

Dr. Breje.

Nadalje sta brzojavno pozdravila poslanca dr. Žitnik in Gostinčar: „Naprej za delo četa vneta, v vrsti za načela sveta.“

Bog blagoslovi pošteno delo Slovenske kmečke zveze. Bog živi vse njene pristaše. Bog živi njene voditelje. Naprej do novih zmag.

Ljubljana. Uredništvo „Slovenca“.

Poslali so še pozdrave kaplan Šketa in g. Korošak iz Kozjega, g. župnik Kolarič iz St. Miklavža nad Laškim trgom in kat. izobraževalno društvo pri Sv. Emi.

Mala politična naznanila.

Dne 25. sušca: Bosansko-hercegovska vlada je razpisala volitve, in sicer 18. majnika za tretjo, 23. majnika za drugo kurijo, 25. majnika za prvo kurijo prvi volilni razred. — V Budimpešti se je vršila predvčerajšnjim seja ministrskega sveta, ki se je pečala z znanimi izgradi v ogrski zbornici. Več poslanec Jushovcev je izstopilo iz neodvisne stranke. — Bivši ogrski ministrski predsednik Wekerle se je izjavil, da pri prihodnjih volitvah ne bo več kandidiral v ogrski državni zbor.

Dne 26. sušca: Francoski senat je sprejel postavlo glede starostnega zavarovanja delavcev z 280 glasovi proti 3. — Ogrski socialni demokratje priobčujejo že svoj volilni oklic, v katerem je splošna in enaka volilna pravica in zaplenjenje cerkvenega premoženja. — Turški Arnavti, ki tvorijo turško mejno stražo ob Črni gori, se že tri dni bijejo s Črnogorci. Ob turško-črnogorski meji se je streljalo. Ubila sta bila dva Črnogorca in en Arnavt.

Dne 27. sušca: Iz Carigrada se poroča, da je končno sklenjeno, da bo turški sultan posetil bolgarskega kralja Ferdinanda v Sofiji in srbskega kralja Petra v Belgradu. — Petrograški listi objavljajo izjavo srbskega zunanjega ministra Milovanoviča, ki izjavlja, da se veseli obiska kralja Petra v Petrogradu in se nadeja, da bo mogoče kmalu tudi z Avstrijo skleniti sporazum, kar da bo pospeševalo splošni mir. — Med Bolgarijo in Srbijo se bo v najkrajšem času sklenila carinska zveza, ki sta jo svoj čas preprečili Avstrija in Turčija. Dunajski finančni krogi obžalujejo, da se je takrat zveza preprečila in naglašajo, da bi bila nastopala Avstrija pametnejše, ako bi bila sama sklenila carinsko zvezo s Srbijo, Bolgarijo, Rumunijo in Črnogoro, ker bi si bila pridobila tako naklonjenost prizadetih držav.

Dne 28. sušca. Grški kralj se brani, podpisati oklic za sklicanje narodne skupščine, če se vojaška liga pismeno ne obveže, da se razpusti. — Listi poročajo, da se rumunski kralj in kraljica letos povodom 80letnice avstrijskega cesarja pripeljeta osebno na Dunaj čestitat cesarju. — Sestavo nove italijanske vlade prevzame žid Luigi Luzatti, ki pravi, da hoče politiko „sprave“.

Razne novice.

Iz Šole. Gdč. Lojzika Ferlež je premeščena iz Lembaha v Št. Jurij v Slov. gor.

PODLISTEK.

Helena.

Črtica. — Spisal Starogorski.

(Konec.)

II.

Preteklo je štirinajst dni, in Helena ni videla poročnika, niti on nje. Hodila je na prejšnje mesto, tudi poročnik je hodil, ali nista se srečala. Naključje je hotelo, da je prišel ta ali oni prepozno.

Helena se je čutila nekako nezadovoljno, toda njeno neizkušeno srce ni vedelo, zakaj.

Tretjo nedeljo po onem sestanku je priredilo telovadno društvo vrtni koncert. Saj je majnika najlepše med bujnim evetjem in duhtečim vzduhom.

Sredi raznih evetic, lepih vitkih cipres, na zeleni trati so se vrstile mize. V enem kotu je stal oder, ozaljšan z lovriko in drugim južnim rastlinjem.

Helena, izborna pevka, je sodelovala pri koncertu. Petje domoljubnih in drugih pesmi, proizvajane z veliko natančnostjo, so navdušile ljudstvo, in postajalo je vedno veselejše in živahnije.

Govorniki so risali v hrvatskih in slovenskih besedah preteklost Slovanov, posebno Slovencev in Hrvatov, ter napovedovali vstajenje.

„Zora puca, bil če dana,“ je govoril oče Helene, profesor Čelca. „Naroč vstaja i hrvatski i slovenski iz davne teme, vstaja kakor Kristus iz svoje gomile, kakor orjak, kakor zmagovalce svojih morilcev... Hrvati i Slovenci! To morje, ta veličastvena voda, ki je nosila nekdanj naše pradede in njihovo blago, ti valovi, ki so hladili potno čelo Slovanom, naj bodejo zopet naši! Omi ošabni tujec, ki se šopiri po njem, po našem morju, se bo moral umakniti sili! Buči morje adrijsko, buči in tresi raz sebertuji rod, bodi zopet slovensko! Donele so naše pesmi po njem, naj ne zamro na veke! Zbudimo je zopet, rojaki!...“

* **Razpisano je učiteljsko mesto.** Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Martinu na Pohorju je razpisano mesto stalnega nadučitelja. Prošnje do konca aprila. Prosilec mora dokazati zmožnost obeh deželnih jezikov in za pouk v veronauku.

* **Osebnost.** Gospod Ivan Šebat, naš štajerski rojak, dosedaj c. kr. okrajni tajnik v Kamniku, je prestavljen v Ljubljano k deželni vladi.

* **Za rezerviste.** Rezervisti, ki se žele udeležiti letošnjih vojaških vaj kot kolesarji, imajo to naznaniti do 15. aprila municipiju.

* **47. pešpolk,** ki je v Gorici, je v sredo, dne 23. t. m. slavil obletnico bitke pri Novari.

* **Ustanovni občni zbor** zidanmoške podružnice Društva jugoslovanskih železniških uradnikov se vrši v nedeljo 3. aprila ob 5. uri popoldne v restavraciji Juvancič na Zidanem moru s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika Društva jugoslovanskih železniških uradnikov; 2. podružnična pravila; 3. volitve; 4. slučajnosti. — Zvečer je istotam družabni večer z zanimivim vspeedom. — Tovariši, posebno iz Štajerske, prihitite v polnem številu k ustanovitvi naše druge podružnice! Naj ne manjka nikdo, kogar ne bi zadrževala služba! Na družabni večer prisrčno vabimo rodbine, prijatelje in znance. — Osrednji odbor Društva jugoslovanskih železniških uradnikov.

* **Znižanje poštne** od poštinih nakaznic v prometu z Bosno in Hercegovino. Sporazumno s ces. in kr. vojnim ministrom so določene pristojbine od poštinih nakaznic v prometu med Avstrijo in Bosno-Hercegovino s 1. aprilom 1910. kakor sledi: do 20 K 10 vin., čez 20 do 100 K 20 vin., čez 100 do 300 K 40 vin., čez 300 K do 600 K 60 vin., čez 600 do 1000 K 100 vin.

* **Dijaška kuhinja** v Celju daje letos povprečno vsak dan 54 dijakom kosilo. Ti obedi povzročajo odboru mnogo stroškov na leto, zato se prosijo častiti dobrotniki najljubneje, da se blagobotno spominjajo „Dijaške kuhinje“ pri veselih in žalostnih prilikah. Slovenski narod potrebuje vsestransko izobraženega naraščaja. Kdor hoče res koristiti in koristonosno naglati glavnično v narodno korist, naj žrtvuje kaj v prospeh in v izobrazbo svoje narodne mladine. Iz te mladine zrastle bodo uradniki, duhovniki, učitelji, trgovci itd. — zastopani bodo torej vsi stanovi, zato apelujemo tudi na radodarnost vseh stanov brez razločka. Odbor dijaške kuhinje v Celju.

* **Vsled poročila** mestnega sveta v Königswartu (alpsko zdravilišče na Češkem, politični okraj Plan, z železno kiseleo) je v tem zdravilišču za častnike, uradnike, učitelje, časnikarje in dijake pred sezono do srede junija in po sezoni od srede avgusta gotovo število prostih mest pridržanih, ki nudijo brezplačno stanovanje s kopei in zdravljem, — ter so prosti vse zdraviliške takse. Vprašanja se naj pošiljajo, če le mogoče, en mesec prej na mestno zdravniško komisijo.

* **Vplačevanje neposrednih davkov.** Tekom II. četrtletja 1910 postanejo neposredni davki na Štajerskem dotekli, oziroma plačeni v naslednjih obrokih: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemniški davek, ter 5% davek od najemnine onih poslopij, ki so prosta hišno-najemniškega davka, in sicer: 4. mesečni obrok dne 30. aprila 1910; 5. mesečni obrok dne 31. maja 1910; 6. mesečni obrok dne 30. junija 1910. II. Občna pridobnina in pridobnina podjetj, podvrženih javnemu dajanju računov: II. četrtletni obrok dne 1.

„Nima slasti brez svobode,
mar je bolje biti rob,
nego slavno se boriti
in pa pasti v hladno grob?“

Pri takih besedah pač ne more ostati srce poslušalca hladno in mrtvo!

„Na morje! — V čolne!“ — se je zaslislalo. Vrli telovadci so tudi že pripravili, da se v večernem hladu povezijo po Adrijskem morju.

Helena je opazila pri mizi, sebi nasproti, poročnika.

Kri ji je vzplala k srcu, in neka čudna nevolja in radost sta se menjavali v nji.

Poročnik Kastrinič se je približal in prosil, ako bi blagovolila z njim v čoln.

„Rad bi se navzel Vašega navdušenja za domovino, gospica,“ je prosil. „In to mi je možno samo pri Vas.“

Dovolila mu je.

Čolni so odrinili več skupaj in posamezno, kakor je kdo hotel. Razun veslarja, sta bila poročnik in Helena sama v čolnu, ki je plaval poleg drugih s pevc.

Ker so bile Hrvatice in Slovenke pri tej vožnji skupaj, so jele Slovenke pevati slovensko pesem. Ostali na vrtu so gledali na morje, odkoder je donela poskočnica in vihrala v večernem vzduhu tako lepo, da se je odpiralo sleherni srce in srkalo v se lepo to slovenske pesmi.

„Kadar pride boja dan,
pletla venec bom;
in če pade bojnih ran,
padel je za dom!
Padel v bran je naroda,
Potlej grob bom venčala,
o junaku pevala:
srečna Slovenka!...“

„Krasno, lepo...!“ so ploskali z brega. — V tem je pa zadonel zvon, večerni zvon, in njegov don je legel po morskem črini in odneval po bregovih.

aprila 1910. III. Rentnina in osebna dohodnina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osebah, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku podvržene prejemke, in sicer I. poluletni obrok dne 1. junija 1910.

* **Hallejevo** repatico vidijo zdaj zvezdoznanci s svojimi daljnogledi svetiti kot malo zvezdico osme vrste. Nek nemški zvezdoznanc pravi, da je videl repatico že 15. t. m. s prostim očesom kot zvezdo pete vrste. Po prvem aprilu se bo videla repatica eno ali dve uri pred solničnim vzhodom, seveda izpočetka le v slabotni svetlobi, ker se repatica šele približuje našemu solncu in našemu svetu. V noči med 18. in 19. majem pojde naša zemlja skozi rep te repatice, in bo rabila za svoj prehod okoli dve uri. Čutili ne bomo tega prehoda najbrž nič.

* **Katoličani-nazadnjaki?** Liberalci kaj radi očitajo duhovnikom in vsem katoliško mislečim možem nazadnjaštvo. Pa vselej jih udari po zobeh resnica sama. — Iz neštetihih vzgledov lahko dokažemo, da je cerkev pravo vedno pospeševala. Nedavno je imel na Dunaju učene razprave vseučiliški profesor Dr. Musil. Govoril je o svojih potovanjih po jutrovihi deželah, zlasti po Arabiji, kjer je raziskal velezanimive reči ter obogatel z novimi podatki ne le zemljepisve, temveč tudi starinoslovje in zgodovino. Mož je član raznih akademij in znan po svetu kot učenjak. Prišli so ga poslušati na Dunaju visoki gospodje, nadvojvode, ministri, vseučiliški profesorji, plemenitaši itd. Pred kratkim so listi prinesli vest, da je dr. Musila sam cesar odlikoval, in sicer radi njegovih zaslug za znanost. Mnogo so pisali časopisi o tem možu. A malo kje so povedali, da je ta učenjak duhovnik, ki se vzpričo učenega sveta ne sramuje svoje duhovske obleke. Tako, glejte, se je zopet odkrilo obrekovanje liberalcev, da so katoličani nazadnjaki!

* **Vprašanje** italijanskega vseučilišča je sedaj na dnevnem redu. Italijani bi radi imeli svojo visoko šolo v Trstu. Italijanski listi pravijo, da bi se sedaj prav lahko dobila v državnem zboru večina, ki bi glasovala za Trst kot sedež italijanskega vseučilišča. Če se pa pred glasovanjem izvrši kaka sprememba v ministristvu v prilog nam Slovanom, ne bo z italijanskim vseučiliščem nič, ker bodo Poljaki in krščanski socialci potem najbrže drugih misli. — Slovanske stranke so bile dosedaj v tem vprašanju edine. „Narodna zveza“, v kateri so bili slovenski in hrvaški katoliški in liberalni poslanci, združeni v skupno parlamentarno postopanje, je bila na predlog poslance dr. Susteršiča zavzela sledeče stališče: Trst se brez-pogojno odklanja kot sedež italijanskega vseučilišča. Za Trst bi namreč glasovali Italijani, socialni demokratje, skoro vsa nemška svobodomiselnna zveza, velika večina krščanskih socialcev (dr. Lueger je namreč že umrl) in Poljaki razun Štapinskijeve skupine, dopusti se pa ustanovitev italijanske visoke šole na Dunaju ali na Tirolskem, toda le pod pogojem, da se istočasno ustanovi tudi slovenska visoka šola v Ljubljani. Isto stališče je zavzemala v tej stvari tudi največja skupina slovenskih poslancev, „Slovenska Enota“, v kateri so skoro vsi slovenski poslanci. S takim enotnim postopanjem je bilo upanja, da se kaj doseže. No, pa je prišlo drugače. Ljubljanski „Slovenec“ je objavil pred kratkim uvodnik pod naslovom „Mučno presenečenje“, v katerem poroča res nekaj presenetljivega. Med drugim izvaja: „Zveza južnih Slave-na je imela zadnji petek ob zaključbi državnega zbo-

Vse je vtihnilo. Navdušenje in delo brez molitve je ničevno. Glave so se odkrile, roke sklenile... Poročnik je moral hote ali nehote storiti isto.

Pobožna grla so nato jela peti:

„Večerni zvon, ti mili don,
ko zarja zlati še višave,
zemljanom ti naznanjaš Ave —
Ave Marija...!“

Nek tajinstven čut je legel na udeležence vožnje po morju in ostale v vrtu. „O, Bog, daj teptani domovini zopet raj, zopet zlato svobodo, reši slovenski, tebi udani narod!... O Bog!... Odvzemi prokletstvo nesloge... blagoslov mu daj...“ so vzdihala srca.

„Gospica, kako sem srečen!“ je šepetal poročnik. Ganiło ga je to navdušenje, a njegovo srce je bilo skala, in rastlina dobrote ni mogla uspevati pred žgočim samopridom.

Helena je zardela. Čutila se je v neki srečni o-motici.

Poročnik jo je prijel za reko in stisnil. Ni mu odtegnila. Ni imela moči...

On ji je govoril sladko — zapeljivo. Njej se je zdelo, kakor lepo dončča godba, in verjela je tej godbi — ter bila srečna...

Ali doklej? —

Dokler ne bo zagledala, in če ga se sploh zagleda o pravem času — zijajočega propada! Mladi, neizkušeni in brezskrbni mladosti se posebno stavijo zanjke, —

Helena in poročnik sta bila tako zamaknjena, da sta preslišala večno lepo pesem: „Liepa naša domovina...“

Veslar pa je mrmral sam pri sebi, ker je poznal poročnika.

„Že zopet druga... Škoda... škoda...“

Poročnika je jezilo, da je plaval čoln vedno zraven drugih. Rad bi bil z njo sam.

Pa angel varuh je hodil ob strani dobrega dekleta, ki je bil sicer živ in nevnan, ali dober in blag...